

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه‌ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی فراوانی میگرن و ارتباط آن با ویژگی‌های بالینی بیماری در

مبتلایان به پسوریازیس

نگارش:

محمد سرخانی

اساتید راهنما:

دکتر مجید رستمی مقدم

دکتر قاسم فتاح زاده اردلانی

اساتید مشاور:

دکتر نسرین فولادی

خرداد ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: ۰۹۲۳

گواهی اصالت پایان نامه

اینجانب محمد سرخانی دانشجوی مقطع دکتری رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تایید می‌نمایم که:

- این پایان نامه بر اساس نتایج بررسیها/ تحقیقات انجام یافته توسط اینجانب تحت راهنمای آقای دکتر مجید رستمی مقدم بوده و بوسیله **خودم** انشا گردیده است و در صورت استفاده از نتایج پژوهش‌ها و یا آثار دیگران بلافاصله به مرجع مورد استفاده استناد شده است و در قسمت منابع و مأخذ مشخصات مرجع به طور کامل ذکر گردیده است.

- مسئولیت صحت مطالب مندرج در این پایان‌نامه به طور کامل با اینجانب است.

- این پایان‌نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین‌تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

- کلیه حقوق مادی و معنوی این پایان‌نامه و هر گونه محصول مستخرج از آن اعم از مقالات، چاپ کتاب و ثبت اختراع به دانشگاه علوم پزشکی اردبیل تعلق دارد و هرگونه استفاده از اطلاعات و یا نتایج، واگذاری اطلاعات به افراد دیگر، چاپ، تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و اقتباس از این پایان‌نامه بدون اخذ اجازه کتبی از دانشگاه علوم پزشکی اردبیل ممنوع است.

- کلیه مقالات مستخرج از این پایان‌نامه تحت نام دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (Ardabil University of Medical sciences) به عنوان وابستگی نویسنده اول یا مسئول و با اطلاع و اجازه تمامی اساتید راهنما و مشاور به چاپ رسیده یا خواهد رسید.

- چنانچه در هر مقطع زمانی، خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می‌پذیرم و دانشگاه مجاز است با اینجانب مطابق با ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت برخورد قانونی، هیچ‌گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی دانشجو

امضا و تاریخ

- بدینوسیله **اصال و صحت** نتایج این پایان‌نامه مورد تأیید اینجانب، مجید رستمی مقدم استاد راهنما می‌باشد.

نام و نام خانوادگی استادراهنما

امضا و تاریخ

تقدیم به

تقدیم با بوسه بر دستان پدر و مادر عزیز و مهربانم
که در سختی‌ها و دشواری‌های زندگی همواره یاور
دلسوز و فداکار، و پشتیبانی محکم و مطمئن برایم
بوده‌اند.

تقدیم به برادر و خواهرانم و خانواده محترم آنها که
وجودشان مایه دلگرمی و صفایشان مایه آرامش من
است.

سپاسگزاری

با تقدیر و تشکر شایسته از اساتید بزرگوارام
جناب آقای دکتر مجید رستمی مقدم
جناب آقای دکتر قاسم فتاح زاده اردلانی
و سرکار خانم دکتر نسرین فولادی
که شایسته هر نوع سپاس، تجلیل و تکریم‌اند؛
اساتید ارجمندی که صبورانه، با ارائه رهنمودها،
انتقادهای و پیشنهادهایشان، در تمام مراحل
اجرای این پایان نامه مرا حمایت و تشویق
نمودند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....
۳	فصل اول مقدمه.....
۴	۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق.....
۸	۱-۲- اهداف پژوهش.....
۸	۱-۲-۱- هدف کلی.....
۸	۱-۲-۲- اهداف اختصاصی.....
۸	۱-۳- سوالات و فرضیات مطالعه.....
۹	۱-۴- تعریف واژه‌ها.....
۱۱	فصل دوم بررسی متون.....
۱۲	۲-۱- مبانی نظری.....
۱۲	۲-۱-۱- پسوریازیس.....
۱۲	۲-۱-۱-۱- اپیدمیولوژی و بار بیماری پسوریازیس.....
۱۳	۲-۱-۱-۲- تظاهرات بالینی پسوریازیس.....
۱۷	۲-۱-۱-۳- تشخیص و تشخیص های افتراقی پسوریازیس.....
۲۰	۲-۱-۱-۴- پاتوفیزیولوژی پسوریازیس.....

۲۸.....	۲-۱-۱-۵- بیماری های همراه با پسوریازیس.....
۲۹.....	۲-۱-۲- میگرن.....
۲۹.....	۲-۱-۲-۱- انواع سردرد.....
۳۰.....	۲-۱-۲-۲- شیوع میگرن.....
۳۲.....	۲-۱-۲-۳- ریسک فاکتورهای میگرن.....
۳۳.....	۲-۱-۲-۴- مکانیسم میگرن.....
۳۵.....	۲-۱-۲-۵- عوارض جانبی میگرن.....
۳۷.....	۲-۲- بررسی متون.....
۴۲.....	فصل سوم مواد و روش کار.....
۴۳.....	۳-۱- نوع پژوهش.....
۴۳.....	۳-۲- جمعیت مورد مطالعه.....
۴۵.....	۳-۳- نمونه برداری و روش نمونه گیری و گردآوری اطلاعات.....
۴۹.....	۳-۴- روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری.....
۵۰.....	۳-۵- معیارهای ورود به مطالعه.....
۵۰.....	۳-۶- معیار خروج از مطالعه.....
۵۰.....	۳-۷- ملاحظات اخلاقی.....
۵۱.....	۳-۸- جدول متغیرهای مطالعه.....
۵۲.....	فصل چهارم نتایج.....

۵۳.....	۴-۱- مشخصات دموگرافیک مبتلایان به پسوریازیس و گروه کنترل
۵۴.....	۴-۲- مشخصات بیماری مبتلایان به پسوریازیس
۵۵.....	۴-۳- فراوانی میگرن در مبتلایان به پسوریازیس و گروه کنترل
۵۶.....	۴-۴- ارتباط مشخصه های میگرن با پسوریازیس
۵۷.....	۴-۵- ارتباط مشخصه های پسوریازیس با میگرن
۵۹.....	۴-۶- مدل رگرسیون برای محاسبه نسبت شانس ها
۶۱.....	فصل پنجم بحث
۶۲.....	۵-۱- بحث
۶۸.....	۵-۲- محدودیت های مطالعه
۶۹.....	۵-۳- نتیجه گیری
۷۰.....	۵-۴- پیشنهادات
۷۱.....	منابع

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱-۲: انواع سردرد..... ۳۰
- جدول ۳-۳: متغیرهای مطالعه..... ۴۹
- جدول ۴-۱: مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در دو گروه مورد مطالعه..... ۵۲
- جدول ۴-۲: مشخصات بیماری در مبتلایان به پسوریازیس..... ۵۳
- جدول ۴-۳: فراوانی میگرن در مبتلایان به پسوریازیس و گروه کنترل..... ۵۴
- جدول ۴-۴: ارتباط مشخصه های میگرن با پسوریازیس..... ۵۵
- جدول ۴-۵: ارتباط مشخصه های پسوریازیس با میگرن..... ۵۶
- جدول ۴-۶: مدل رگرسیون برای محاسبه نسبت شانس ابتلا به میگرن برای بیماران پسوریازیس در مقایسه با گروه کنترل..... ۵۸
- جدول ۴-۷: مدل رگرسیون برای محاسبه نسبت شانس ابتلا به میگرن برای بیماران پسوریازیس به تفکیک شدت بیماری در مقایسه با گروه کنترل..... ۵۹
- جدول ۴-۸: مدل رگرسیون برای محاسبه نسبت شانس ابتلا به میگرن برای بیماران پسوریازیس به تفکیک همراهی ارتريت پسوریاتیک در مقایسه با گروه کنترل..... ۶۰

فهرست شکل‌ها و نمودارها

- شکل ۲-۱: تظاهرات بالینی گوناگون پسوریازیس و زیرگونه های آن..... ۱۸
- شکل ۲-۲: ایمونوپاتوژنز پسوریازیس و پلاک های پسوریازیس برطرف شده..... ۲۳
- شکل ۲-۳: مدارهای التهابی در پسوریازیس..... ۲۶
- شکل ۲-۴: پاتوفیزیولوژی میگرن..... ۳۵
- نمودار ۴-۱: فراوانی میگرن در مبتلایان به پسوریازیس و گروه کنترل..... ۵۴

فهرست علائم اختصاری

CGRP: Calcitonin gene-related peptide

CSD: Cortical spreading depression

ERAP: Endoplasmic reticulum aminopeptidase

HLA: Human leukocyte antigen

IFN: Interferon

IHS: International Headache Society

IL: Interleukin

NSAIDs: Non-steroidal anti-inflammatory drugs

Th: T helper

TNF: Tumor necrosis factor

VPL: Ventral posterolateral nucleus

VPM: Ventral posteromedial nucleus

بررسی فراوانی میگرن و ارتباط آن با ویژگی های بالینی بیماری در مبتلایان به

پسوریازیس

چکیده

زمینه: پسوریازیس و میگرن هر دو بیماری‌های شایع و مرتبط با شرایط التهابی هستند. تاکنون چند مطالعه درباره رابطه بین پسوریازیس و میگرن انجام شده اما هنوز اطلاعات کمی در این خصوص وجود دارد.

هدف: تعیین فراوانی میگرن و ارتباط آن با ویژگی های بالینی بیماری در مبتلایان به پسوریازیس

مواد و روش کار: در این مطالعه مورد-شاهدی، ۳۱۲ فرد مبتلا به پسوریازیس (گروه مورد) و ۳۱۲ فرد غیرمبتلا به پسوریازیس (گروه شاهد) براساس معیارهای ورود و خروج مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. اطلاعات دموگرافیک (جنس، سن، و شاخص توده بدنی) در هر دو گروه و مشخصه‌های پسوریازیس (شدت براساس معیار PASI، مدت ابتلا، محل‌های درگیری، و همراهی آرتریت پسوریاتیک) در گروه مورد تعیین شد. همچنین افراد هر دو گروه از لحاظ ابتلا به میگرن و مشخصه‌های آن (نوع، شدت سردرد، تکرار سردرد، مدت سردرد، و شاخص سردرد میگرنی) مورد ارزیابی قرار گرفتند.

یافته‌ها: توزیع جنسی شرکت کنندگان در هر دو گروه بصورت ۱۷۳ مورد (۵۵/۴٪) مونث و ۱۳۹ مورد (۴۴/۶٪) مذکر بود. میانگین سنی گروه مورد $43/2 \pm 13/2$ سال و گروه شاهد $43/4 \pm 13/4$ سال بود ($P=0/846$). فراوانی میگرن ($P<0/001$)، میگرن با اورا ($P=0/007$)، و میانگین شاخص سردرد میگرنی ($P=0/015$) در گروه مورد بیشتر از گروه کنترل بود. در مقایسه با گروه کنترل، نسبت شانس ابتلا به میگرن در بیماران پسوریازیس $2/8$ برابر بیشتر بود ($OR=2.789$, 95% CI: 1.722-4.518, $P<0.001$). نسبت شانس ابتلا به میگرن با افزایش شدت پسوریازیس بیشتر می‌شد (در بیماران پسوریازیس خفیف $2/1$ برابر ($OR=2.062$), و شدید $4/6$ برابر ($OR=4.586$, 95% CI: 2.360-8.912, $P<0.001$)). نسبت شانس ابتلا به میگرن با همراهی آرتریت پسوریاتیک بیشتر می‌شد (در بیماران پسوریازیس بدون همراهی آرتریت پسوریاتیک $2/4$ برابر ($OR=2.438$, 95% CI: 1.488-3.996, $P<0.001$)) و در بیماران پسوریازیس با همراهی آرتریت پسوریاتیک $12/9$ برابر ($OR=12.930$, 95% CI: 4.567-36.607, $P<0.001$)).

بحث: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که افراد مبتلا به پسوریازیس به طور قابل توجهی در معرض خطر بیشتر ابتلا به میگرن بویژه میگرن با اورا قرار دارند؛ شاخص سردرد میگرنی در بیماران پسوریازیس به طور قابل توجهی بیشتر است؛ و خطر ابتلا به میگرن در بیماران با پسوریازیس شدیدتر و بیماران با همراهی آرتریت پسوریاتیک به طور چشمگیری بیشتر است.

کلمات کلیدی: پسوریازیس، سردرد، میگرن.